

ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਬਾਰੇ ਵਿਸ਼ਵਵਿਆਪੀ ਐਲਾਨਨਾਮਾ

(10 ਦਸੰਬਰ 1948 ਦੇ ਆਮ ਇਜਲਾਸ ਦੇ ਮਤਾ ਨੰ: 217-ਏ(3) ਰਾਹੀਂ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਐਲਾਨਿਆ ਗਿਆ)

10 ਦਸੰਬਰ 1948 ਨੂੰ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਆਮ ਇਜਲਾਸ ਨੇ ਮਨੁੱਖੀ ਹੱਕਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ਵਵਿਆਪੀ ਐਲਾਨਨਾਮੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਐਲਾਨਿਆ, ਜਿਸ ਦਾ ਪੰਜਾਬੀ ਉਰਜ਼ਾਮਾ ਹੇਠਲੇ ਪੰਨਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਹੈ। ਇਸ ਇਤਿਹਾਸਕ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਇਜਲਾਸ ਨੇ ਸਾਰੇ ਮੈਂਬਰ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਐਲਾਨਨਾਮੇ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰਕ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਹਾਲਤੀ ਜਾਂ ਖੇਤਰੀ ਭੇਦਭਾਵ ਦੇ ਇਸ ਨੂੰ ਵੰਡਣ, ਪ੍ਰਚਾਰਿਤ ਕਰਨ, ਪੜ੍ਹੇ ਜਾਣ ਅਤੇ ਇਸ ਬਾਰੇ ਸਬੂਲਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰਨਾਂ ਵਿਦਿਗਿਆਤ ਆਰਾਜ਼ਿਆਂ ਵਿੱਚ ਯੋਗ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣ ਦਾ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਮੁੱਖ ਬੰਦ :

ਜਦੋਂ ਕਿ ਮਨੁੱਖੀ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਸਾਰੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਯੁਗ ਅੰਦਰਲੀ ਅੰਤਰੀਵ ਸ਼ਾਨ ਅਤੇ ਬਰਾਬਰੀ ਤੇ ਨਾ ਟਾਲੇ ਜਾ ਸਕਣ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰ ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਆਜ਼ਾਦੀ, ਇਨਸਾਫ਼ ਅਤੇ ਅਮਨ ਦੀ ਨੀਂਹ ਹਨ।

ਜਦੋਂ ਕਿ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਨਿਰਾਦਰ ਅਤੇ ਨਫ਼ਰਤ ਦਾ ਸਿੱਟਾ ਉਜੱਡ ਰਿਸ਼ਮ ਦੀਆਂ ਰਾਹਵਾਈਆਂ ਨਿਰਮਿਤ ਹੋਈਆਂ ਹਨ ਜਿਸ ਨਾਲ ਮਾਨਵਤਾ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਸਦਮਾ ਖੁਜਾ ਹੈ।

ਅਤੇ ਇਹ ਅਜਿਹੇ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਆਗਮਨ ਦੀ ਤਾੜੀ ਤੇ ਗੀੜਾ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਐਲਾਨ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਾਰਾ ਇਨਸਾਨੀ ਭਾਈਚਾਰਾ ਬੋਲਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ, ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਅਤੇ ਭਰੋਸੇ ਦੀ ਗੰਭੀਰੀ ਤੋਂ ਆਜ਼ਾਦੀ ਮਾਣ ਸਕੇ।

ਜਦੋਂ ਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਮਨੁੱਖ ਬੇਬਸ ਹੋ ਕੇ ਆਖਰੀ ਚਾਰੇ ਵਜੋਂ ਜ਼ੁਲਮ ਤੇ ਦਮਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਬਗ਼ਾਵਤ ਕਰਨ ਉਤੇ ਉੱਤਰ ਆਏ, ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਰਾਨੂੰਨ ਰਾਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ।

ਜਦੋਂ ਕਿ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਮੁਲਕਾਂ ਦਰਮਿਆਨ ਸੰਬੰਧਾਂ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹ ਮਿਲੇ।

ਜਦੋਂ ਕਿ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਚਾਰਟਰ ਵਿੱਚ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ, ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਸ਼ਾਨੋਸ਼ੌਰਤ ਅਤੇ ਮਰਦਾਂ ਤੇ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਬਰਾਬਰੀ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਯੁਨਾਇਟਿਡ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਵਿਸ਼ਾਲ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿੱਚ ਚੰਗੇਰੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਤਰੱਕੀ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਜਦੋਂ ਕਿ ਮੈਂਬਰ ਮੁਲਕਾਂ ਨੇ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਇਹ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀਆਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਖਲੋਣ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਦੇ ਵਰਤਾਰੇ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵਵਿਆਪੀ ਸਤਿਕਾਰ ਰੱਖਦਿਆਂ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਹੱਕਾਂ ਤੇ ਆਜ਼ਾਦੀਆਂ ਦੀ ਸਾਂਝੀ ਸਮਝ ਉਪਰ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਾਰਾਰ ਕਰਨਾ ਇਹ ਅਤੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਗੱਲ ਹੈ।

ਇਸ ਲਈ ਹੁਣ ਯੂ.ਐਨ.ਓ ਦੀ ਜਨਰਲ ਅਸੈਂਬਲੀ ਐਲਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਬਾਰੇ ਵਿਸ਼ਵਵਿਆਪੀ ਐਲਾਨਨਾਮਾ ਸਭਨਾ ਲੋਕਾਂ ਤੇ ਸਭਨਾ ਮੁਲਕਾਂ ਦੀਆਂ ਸਾਂਝੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਦਾ ਇਹ ਆਪਣਾ ਦੰਡ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਹੈ ਕਿ ਹਰ ਵਿਅਕਤੀ ਤੇ ਸਮਾਜ ਦਾ ਹਰੇਕ ਅੰਗ ਇਸ ਐਲਾਨਨਾਮੇ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਪਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਆਜ਼ਾਦੀਆਂ ਪ੍ਰਤੀ ਸਤਿਕਾਰ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਦਿਆਂ ਇਸ ਸੰਬੰਧੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਿਖਿਅਤ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਤੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪੱਧਰ ਉਤੇ ਉਸਾਰੂ ਦਸਤਕਾਰ ਕਰੇਗਾ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਤੇ ਆਜ਼ਾਦੀਆਂ ਦੀ ਸੰਸਾਰ ਪੱਧਰੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਮਾਨਤਾ ਤੇ ਪਾਲਣਾ ਕਰਵਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਹ ਸੰਬੰਧ ਮੁਲਕ ਆਪਣੇ ਆਪਣੇ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਹੇਠ ਆਉਂਦੇ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਕਰਨਗੇ।

ਆਰਟੀਕਲ: 1

ਸਾਰਾ ਮਨੁੱਖੀ ਪਰਿਵਾਰ ਆਪਣੀ ਮਹਿਮਾ, ਸ਼ਾਨ ਅਤੇ ਹੱਕਾਂ ਦੇ ਪੱਖੋਂ ਜਨਮ ਤੋਂ ਹੀ ਆਜ਼ਾਦ ਹੈ ਅਤੇ ਸੁਤੇ ਸਿੱਧ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਬਰਾਬਰ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਭਨਾ ਨੂੰ ਤਰਕ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਸੰਗਤ ਮਿਲੀ ਹੋਈ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਭਰਾਤਰੀਭਾਵ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਰੱਖਦਿਆਂ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਵਿਚਰਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਆਰਟੀਕਲ: 2

ਹਰੇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਭਾਵੇਂ ਉਸ ਦੀ ਕੋਈ ਨਸਲ, ਰੰਗ, ਲਿੰਗ, ਭਾਸ਼ਾ, ਧਰਮ, ਰਾਜਨੀਤਕ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਹੋਵੇ, ਭਾਵੇਂ ਉਸ ਦੀ ਕੋਈ ਵੀ ਜਾਇਦਾਦ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਭਾਵੇਂ ਉਸ ਦਾ ਕਿਤੇ ਵੀ ਜਨਮ ਹੋਇਆ ਹੋਵੇ ਤੇ ਉਸਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਰੁਤਬਾ ਹੋਵੇ, ਉਹ ਐਲਾਨਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਮਿਲੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਤੇ ਆਜ਼ਾਦੀਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕ ਰੱਖਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਅੱਗੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਕੋਈ ਭੇਦ ਭਾਵ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਕਿਹੜੇ ਮੁਲਕ ਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਮੁਲਕ ਦਾ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰੁਤਬਾ ਕਿਹੋ ਜਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਵੀ ਖਿਆਲ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਕਿਸੇ ਆਜ਼ਾਦ ਮੁਲਕ ਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਉਹ ਮੁਲਕ ਕਿਸੇ ਟਰੱਸਟ ਅਧੀਨ ਹੈ ਜਾਂ ਉਸ ਦਾ ਆਪਣਾ ਸਵੈਸ਼ਾਸਨ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਜਾਂ ਉਹ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਸੀਮਤ ਹੈ।

ਆਰਟੀਕਲ: 3

ਹਰੇਕ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜੀਊਣ, ਆਜ਼ਾਦੀ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਾ ਹੱਕ ਹੈ।

ਆਰਟੀਕਲ: 4

ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਗੁਲਾਮ ਜਾਂ ਦਾਸ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਗੁਲਾਮਾਂ ਦਾ ਵਪਾਰ ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸ਼ਰਤ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇ, ਕਰਨ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਹੈ।

ਆਰਟੀਕਲ: 5

ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਤਮੀਹੇ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣਗੇ ਅਤੇ ਉਸ ਨਾਲ ਅਣਮਨੁੱਖੀ ਵਰਤਾਓ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਇਹੋ ਜਿਹੀ ਸਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜਿਸ ਦਾ ਮਨੋਰਥ ਉਸ ਨੂੰ ਨੀਵਾਂ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇ।

ਆਰਟੀਕਲ: 6

ਹਰੇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਰਾਨੂੰਨ ਸਾਹਮਣੇ ਇਕ ਇਨਸਾਨ ਵਜੋਂ ਮਿਲਣ ਦਾ ਹੱਕ ਮਿਲੇਗਾ।

ਆਰਟੀਕਲ: 7

ਸਭਨਾ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਰਾਨੂੰਨ ਸਾਹਮਣੇ ਬਰਾਬਰ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਭੇਦ ਭਾਵ ਤੋਂ ਰਾਨੂੰਨ ਮੁਤਾਬਿਕ ਬਰਾਬਰ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਮਿਲੇਗੀ। ਸਭਨਾ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਭੇਦ ਭਾਵ ਦੇ ਖਿਆਲ ਬਰਾਬਰ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਮਿਲੇਗੀ ਅਤੇ ਭੇਦ ਭਾਵ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਉਪਸਾਹਿਤ ਵਿਰੁੱਧ ਵੀ ਉਸ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਮਿਲੇਗੀ।

ਆਰਟੀਕਲ: 8

ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਮਹਿਸੂਸ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਜਾਂ ਰਾਨੂੰਨ ਤਹਿਤ ਮਿਲੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੋਈ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਯੋਗ ਨਿਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ

ਲਈ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਟਿਰਥਿਊਨਲਾਂ ਤਰ ਧਰੁੱਚ ਰਰਨ ਦਾ ਹੱਰ ਹਾਮਲ ਹੈ ।

ਆਰਟੀਰਲ: 9

ਰਿਮੇ ਵਿਯਰਤੀ ਨੂੰ ਯੈਵੇਂ ਆਧਰੁਦਰੇ ਢੰਗ ਜਾਂ ਮਨਮਰਜੀ ਨਾਲ ਗਿਰਫਤਾਰ, ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਨਹੀਂ ਰੀਤਾ ਜਾਏਗਾ ਜਾ ਦੇਸ਼ ਨਿਰਾਲਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਏਗਾ ।

ਆਰਟੀਰਲ: 10

ਹਰੇਰ ਵਿਯਰਤੀ ਨੂੰ ਫੌਜਦਾਰੀ ਦੇਸ਼ ਲਗਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿਚ ਆਧਣੇ ਹੱਰਾਂ ਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਲਈ ਇਕ ਸੁਤੰਤਰ ਤੇ ਨਿਰਧੱਖ ਟਿਰਥਿਊਨਲ ਯੱਗੇ ਨਿਯਾਂ ਧੁਰਵਰ ਤੇ ਜਨਤਕ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਹੱਰ ਹਾਮਲ ਹੈ ।

ਆਰਟੀਰਲ: 11

ਹਰ ਇਕ ਵਿਯਰਤੀ ਜਿਸ ਉਤੇ ਸਜ਼ਾ-ਯਾਫਤਾ ਜੁਰਮ ਰਰਨ ਦਾ ਇਲਜ਼ਾਮ ਹੈ, ਉਹ ਉਦੋਂ ਤਰ ਆਧਣੇ ਆਧ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਮੰਨਣ ਦਾ ਹੱਰ ਰਖਦਾ ਹੈ ਜਦ ਤਰ ਰਾਨੂੰਨ ਮੁਤਾਬਿਕ ਖੁਲ੍ਹੇ ਮੁਰੱਦਮੇ ਵਿਚ ਉਸ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਰਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ । ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਉਸ ਵਿਯਰਤੀ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ੀ ਤਾਂ ਹੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਰੇਗਾ ਜੇ ਉਸ ਨੂੰ ਮੁਰੱਦਮੇ ਵਿਚ ਆਧਣੀ ਸਫਾਈ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀਆਂ ਤਮਾਮ ਸਹੂਲਤਾਂ ਤੇ ਸਾਧਨ ਮੁਹੱਈਆ ਰਰਾਏ ਗਏ ਹੋਣਗੇ ।

ਰਿਮੇ ਵੀ ਵਿਯਰਤੀ ਨੂੰ ਰਿਮੇ ਗਲਤੀ ਰਰਨ ਰਰਰੇ ਰਿਮੇ ਦੰਡ-ਯੋਗ ਜੁਰਮ ਦਾ ਦੇਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਏਗਾ ਜੇ ਰਿਮੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਜਾਂ ਯੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰਾਨੂੰਨ ਯਧੀਨ ਜੁਰਮ ਰਰਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਜੁਰਮ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿਚ ਨਾ ਆਉਂਦਾ ਹੋਏ । ਨਾ ਹੀ ਉਸ ਵਿਯਰਤੀ ਨੂੰ ਉਸ ਤੋਂ ਵਧ ਸਜ਼ਾ ਦਿਤੀ ਜਾ ਸਰਦੀ ਹੈ ਜੇ ਜੁਰਮ ਰਰਨ ਸਮੇਂ ਉਸ ਜੁਰਮ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਰੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ।

ਆਰਟੀਰਲ: 12

ਰਿਮੇ ਵੀ ਵਿਯਰਤੀ ਦੇ ਨਿਜੀ ਜੀਵਨ ਵਿਚ, ਘਰ, ਧਰਿਵਾਰ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਚਿੱਠੀ ਧੱਤਰ ਵਿਚ ਆਧਰੁਦਰੀ ਦਜ਼ਲਯੰਦਾਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਰੀਤੀ ਜਾਏਗੀ ਯਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਸ ਦੇ ਮਾਣ ਸਨਮਾਨ ਤੇ ਸੋਹਰਤ ਨੂੰ ਧੱਰਾ ਧਰੁੱਚਾਇਆ ਜਾਏਗਾ । ਹਰੇਰ ਯਜ਼ਿਹੇ ਵਿਯਰਤੀ ਨੂੰ ਯਜ਼ਿਹੀ ਦਜ਼ਲਯੰਦਾਜ਼ੀ ਵਿਰੁਧ ਰਾਨੂੰਨ ਹੋਠ ਸੁਰੱਖਿਆ ਮਿਲੇਗੀ ।

ਆਰਟੀਰਲ: 13

ਹਰੇਰ ਵਿਯਰਤੀ ਨੂੰ ਰਿਮੇ ਵੀ ਮੁਲਰ ਵਿਚ ਰਿਤੇ ਵੀ ਘੁੰਮਣ ਫਿਰਣ ਤੇ ਘਰ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਹੈ ।

ਹਰੇਰ ਵਿਯਰਤੀ ਨੂੰ ਰਿਮੇ ਵੀ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਛਡ ਰੇ ਜਾਣ ਦਾ ਹੱਰ ਹਾਮਲ ਹੈ ਯਤੇ ਇਸ ਵਿਚ ਉਸ ਦਾ ਆਧਣਾ ਮੁਲਰ ਵੀ ਸਾਮਲ ਹੈ ਯਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਆਧਣੇ ਮੁਲਰ ਧਰਤਣ ਦਾ ਹੱਰ ਵੀ ਹਾਮਲ ਹੈ ।

ਆਰਟੀਰਲ: 14

ਹਰੇਰ ਵਿਯਰਤੀ ਨੂੰ ਰਿਮੇ ਵੀ ਯਤਿਯਾਚਾਰ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਰਿਮੇ ਦੂਜੇ ਮੁਲਰ ਵਿਚ ਸਰਨ ਲੈਣ ਦਾ ਹੱਰ ਹਾਮਲ ਹੈ ।

ਉਰਤ ਯਧਿਰਾਰ ਉਸ ਸੂਰਤ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾ ਸਰਦਾ ਜਦੋਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਵਿਯਰਤੀ ਉਤੇ ਗੈਰਰਾਜਸੀ ਰਾਰਨਾਂ ਰਰਰੇ ਮੁਰੱਦਮਾ ਚਲ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਰੰਮ ਯੂ.ਯੈਨ.ਓ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਯਤੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਉਲਟ ਜਾਂਦੇ ਹੋਣ ।

ਆਰਟੀਰਲ: 15

ਹਰੇਰ ਵਿਯਰਤੀ ਨੂੰ ਰੋਮੀਯਤ ਦਾ ਹੱਰ ਹਾਮਲ ਹੈ ।

ਰਿਮੇ ਵੀ ਵਿਯਰਤੀ ਨੂੰ ਆਧਰੁਦਰੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਉਸ ਦੀ ਰੋਮੀਯਤ ਤੋਂ ਵੰਚਿਤ ਨਹੀਂ ਰੀਤਾ ਜਾ ਸਰਦਾ ਯਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਸ ਤੋਂ ਆਧਣੀ ਰੋਮੀਯਤ ਬਦਲਣ ਦਾ ਯਧਿਰਾਰ ਖੋਗਿਆ ਜਾ ਸਰਦਾ ਹੈ ।

ਆਰਟੀਰਲ: 16

ਸਭ ਬਾਲਗ ਮਰਦਾਂ ਤੇ ਯੋਰਤਾਂ ਨੂੰ ਰਿਮੇ ਵੀ ਨਸਲ, ਰੋਮੀਯਤ ਜਾਂ ਧਰਮ ਯਾਦਿ ਦੇ ਬੰਧਨਾਂ ਤੋਂ ਮੁਰਤ ਹੋ ਰੇ ਵਿਯਾਗ ਰਰਨ ਦਾ ਯਤੇ ਆਧਣਾ ਧਰਿਵਾਰ ਸਿਰਜਣ ਦਾ ਹੱਰ ਹਾਮਲ ਹੈ । ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਿਥੇ ਤਰ ਵਿਯਾਗਾਂ ਦਾ ਸੰਬੰਧ ਹੈ, ਬਰਾਬਰ ਹੱਰ ਹਾਮਲ ਹਨ ਯਤੇ ਸ਼ਾਦੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਤੇ ਤਲਾਕ ਯਾਦਿ ਦੇ ਸਮੇਂ ਜੇ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਦਿਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਵੀ ਉਹ ਬਰਾਇਦਾ ਹੱਰਦਾਰ ਹਨ ।

ਵਿਯਾਗ ਤਾਂ ਹੀ ਹੋ ਸਰੇਗਾ ਜੇਰਰ ਜੋੜੇ ਵਿਚੋਂ ਵੇਵਾਂ ਦੀ ਧੂਰੀ ਤੇ ਸੁਤੰਤਰ ਸਹਿਮਤੀ ਹੋਏਗੀ ।

ਧਰਿਵਾਰ ਸਮਾਜ ਦੀ ਬੁਨਿਆਦੀ ਤੇ ਰੁਦਰਤੀ ਇਰਾਈ ਹੈ ਯਤੇ ਸਮਾਜ ਯਤੇ ਸਟੇਟ ਧਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਧਰਦਾਨ ਰਰੇਗੀ ।

ਆਰਟੀਰਲ: 17

[missing]

ਹਰ ਇਕ ਨੂੰ ਇਰੱਲੇ ਜਾਂ ਮਿਲਰੇ ਜਾਇਦਾਦ ਖਰੀਦਣ ਦਾ ਹੱਰ ਹੈ ।

ਆਰਟੀਰਲ: 18

ਰਿਮੇ ਵੀ ਵਿਯਰਤੀ ਨੂੰ ਆਧਰੁਦਰੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਉਸ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਤੋਂ ਵੰਚਿਤ ਨਹੀਂ ਰੀਤਾ ਜਾ ਸਰਦਾ ।

ਹਰ ਇਕ ਵਿਯਰਤੀ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਹੈ, ਜ਼ਮੀਰ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਹੈ ਯਤੇ ਧਰਮ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਹੈ । ਇਸ ਯਧਿਰਾਰ ਵਿਚ ਆਧਣਾ ਧਰਮ ਜਾਂ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਬਦਲਣ ਦਾ ਹੱਰ ਸਾਮਲ ਹੈ । ਇਸ ਵਿਚ ਉਸਨੂੰ ਇਰੱਲੇ ਜਾਂ ਭਾਈਚਾਰਕ ਰੂਧ ਵਿਚ, ਗੁਧਤ ਜਾਂ ਧਰਗਟ ਰੂਧ ਵਿਚ ਆਧਣੇ ਧਰਮ ਦੀਆਂ ਸਿਖਿਆਵਾਂ ਦੇਣ ਦਾ, ਰਵਾਇਤਾਂ ਰਾਇਮ ਰਖਣ ਦਾ, ਧਾਠ ਧੂਜਾ ਰਰਨ ਦਾ ਯਤੇ ਤਿਉਹਾਰ ਵਗੈਰਾ ਮਨਾਉਣ ਦਾ ਹੱਰ ਵੀ ਸਾਮਲ ਹੈ ।

ਆਰਟੀਰਲ: 19

ਹਰੇਰ ਵਿਯਰਤੀ ਨੂੰ ਆਧਣੀ ਰਾਏ ਰੱਖਣ ਯਤੇ ਧਰਗਟ ਰਰਨ ਦਾ ਹੱਰ ਹਾਮਲ ਹੈ । ਇਸ ਹੱਰ ਵਿਚ ਬਗੈਰ ਰਿਮੇ ਦਜ਼ਲ ਯੰਦਾਜ਼ੀ ਤੋਂ ਆਧਣੀ ਰਾਏ ਰੱਖਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਸਾਮਲ ਹੈ ਯਤੇ ਦੇਸ਼ ਰਾਲ ਦੀਆਂ ਹੱਦਾਂ ਤੋਂ ਮੁਰਤ ਹੋ ਰੇ ਰਿਮੇ ਵੀ ਮਾਧਿਯਮ ਰਾਹੀਂ ਜਾਣਰਾਰੀ ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਮੰਗਣ, ਲੈਣ ਤੇ ਜਾਣਰਾਰੀ ਦੇਣ ਦਾ ਹੱਰ ਇਸ ਯਧਿਰਾਰ ਵਿਚ ਸਾਮਲ ਹੈ ।

ਆਰਟੀਰਲ: 20

ਹਰੇਰ ਵਿਯਰਤੀ ਨੂੰ ਧੁਰਯਮਨ ਇਕੱਠ ਰਰਨ ਯਤੇ ਸਭਾਵਾਂ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਹੱਰ ਹਾਮਲ ਹੈ ।

ਰਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਜਬਰਨ ਰਿਸੇ ਸਭਾ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਰਦਾ ।

ਯਾਰਟੀਰਲ: 21

ਹਰ ਇਰ ਵਿਯਰਤੀ ਨੂੰ ਯਾਧਣੇ ਮੁਲਰ ਵਿਚ ਸਿਧੇ ਜਾਂ ਸੁਤੰਤਰ ਵੰਗ ਨਾਲ ਚੁਣੇ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਰਾਹੀਂ ਸਰਦਾਰ ਵਿਚ ਸਮੁਲੀਯਤ ਦਾ ਹੱਰ ਹਾਮਲ ਹੈ ।

ਹਰੇਰ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਜਨਤਰ ਸੇਵਾਵਾਂ ਤਰ ਰਾਸਟਰੀਰਨ ਦਾ ਹੱਰ ਹਾਮਲ ਹੈ ।

ਸਰਦਾਰ ਦੀ ਸੱਤਾ ਤੇ ਉਸਦੀ ਮਰਜ਼ੀ ਲੋਰਾਂ ਦੀ ਮਰਜ਼ੀ ਉਤੇ ਯਾਧਾਰਤ ਹੋਣਗੀ । ਇਸ ਮਰਜ਼ੀ ਦਾ ਧੁਰਗਟਾਵਾ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਗੁਧਤ ਚੋਣ ਧਰਚੀਆਂ ਰਾਹੀਂ ਨਿਰਧੱਬ ਚੋਣਾਂ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਇਸ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦੀਆਂ ਹੋਰ ਸੁਤੰਤਰ ਵਿਧੀਆਂ ਰਾਹੀਂ ਰੀਤਾ ਜਾਣੇਗਾ ।

ਯਾਰਟੀਰਲ: 22

ਹਰੇਰ ਵਿਯਰਤੀ ਨੂੰ ਸਮਾਜ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਹੋਣ ਤੇ ਨਾਤੇ ਸਮਾਜਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਾ ਯਧਿਰਾਰ ਹੈ ਯਤੇ ਉਹ ਰਾਸਟਰੀ ਯਤਨਾਂ ਰਾਹੀਂ ਜਾਂ ਯੰਤਰਰਾਸਟਰੀ ਸਹਿਯੋਗ ਰਾਹੀਂ ਯਤੇ ਸਬੰਧਿਤ ਮੁਲਰ ਦੇ ਸਾਧਨਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਰਦਾ ਹੋਇਆ ਯਾਧਣੇ ਯਾਰਬਰ, ਸਮਾਜਰ ਤੇ ਸਭਿਯਾਚਾਰਰ ਹੱਰਾਂ ਦੀ ਧੁਰਤੀ ਰਰਨ ਦਾ ਹੱਰਦਾਰ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਦੀ ਸਬਸੀਯਤ ਦੇ ਸੁਤੰਤਰ ਵਿਰਾਸ ਤੇ ਉਸਦੇ ਯਾਣ ਤਾਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ।

ਯਾਰਟੀਰਲ: 23

ਹਰੇਰ ਵਿਯਰਤੀ ਨੂੰ ਰੰਮ ਰਰਨ ਦਾ ਯਧਿਰਾਰ ਯਾਧਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਮੁਤਾਬਿਰ ਨੌਰਰੀ ਦੀ ਚੋਣ ਰਰਨ, ਨੌਰਰੀ ਦੀਆਂ ਸੁਖਾਵੀਆਂ ਤੇ ਨਿਯਾਧੁਰਨ ਹਾਲਤਾਂ ਯਾਨਣ ਦਾ ਯਧਿਰਾਰ ਹੈ ਯਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਉਸ ਨੂੰ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਵਿਰੁੱਧ ਸੁਰੱਖਿਆ ਧਰਦਾਨ ਰੀਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਹੱਰ ਹੈ ।

ਹਰੇਰ ਵਿਯਰਤੀ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਰਿਸੇ ਭੇਦ ਭਾਵ ਤੋਂ ਬਰਾਬਰ ਰੰਮ ਲਈ ਬਰਾਬਰ ਤਨਜਾਹ ਲੈਣ ਦਾ ਹੱਰ ਹੈ ।

ਜਿਹੜਾ ਵੀ ਵਿਯਰਤੀ ਰੰਮ ਰਦਾ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਨਿਯਾਧੁਰਨ ਯਤੇ ਮੁਨਾਸਿਬ ਮੋਹਨਤਾਨਾ ਹਾਮਲ ਰਰਣ ਦਾ ਹੱਰ ਹੈ । ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਹ ਇਸ ਹੱਦ ਤਰ ਯਾਧਣੀ ਤੇ ਯਾਧਣੇ ਧਰਿਵਾਰ ਦੀ ਉਦਰ ਧੁਰਤੀ ਰਰ ਸਰੇ ਜਿਸ ਵਿਚ ਮਨੁੱਖੀ ਸਾਨ ਦਾ ਝੰਡਾ ਬੁਲੰਦ ਰਹੇ ਯਤੇ ਜੋਰਰ ਲੋੜ ਧਵੇ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਸਮਾਜਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਹੋਰ ਸਾਧਨਾਂ ਰਾਹੀਂ ਇਹ ਮੰਜਿਲ ਹਾਮਲ ਰਰਨ ਦਾ ਹੱਰ ਹੋਣੇਗਾ ।

ਹਰੇਰ ਵਿਯਰਤੀ ਨੂੰ ਯਾਧਣੇ ਹਿੱਤਾਂ ਲਈ ਵਧਾਰਰ ਸੰਗਠਨ ਬਣਾਉਣ ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਸਾਮਲ ਹੋਣ ਦਾ ਹੱਰ ਹੈ ।

ਯਾਰਟੀਰਲ: 24

ਹਰ ਇਰ ਵਿਯਰਤੀ ਨੂੰ ਯਾਰਾਮ ਤੇ ਵਿਹਲ ਯਾਨਣ ਦਾ ਹੱਰ ਹੈ । ਇਸ ਵਿਚ ਰੰਮ ਦੇ ਮੁਨਾਸਿਬ ਘੰਟਿਆਂ ਦੀ ਹੱਦ ਸਾਮਿਲ ਹੈ ਯਤੇ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ ਤਨਖਾਹ ਸਮੇਤ ਛੁਟੀਆਂ ਲੈਣ ਦਾ ਹੱਰ ਵੀ ਸਾਮਲ ਹੈ ।

ਯਾਰਟੀਰਲ: 25

ਹਰ ਇਰ ਵਿਯਰਤੀ ਨੂੰ ਯਾਧਣੀ ਤੇ ਯਾਧਣੇ ਧਰਿਵਾਰ ਦੀ ਸਿਹਤ ਤੇ ਭਲਾਈ ਲਈ ਇਰ ਚੰਗੇਰੇ ਜੀਵਨ ਮਿਯਾਰ ਯਾਨਣ ਦਾ ਹੱਰ ਹੈ । ਇਸ ਵਿਚ ਜ਼ਰਾਰ, ਰਧੜਾ, ਰਿਹਾਇਸ ਯਤੇ ਭਾਰਟਰੀ ਸਹੂਲਤ ਯਤੇ ਲੋੜੀਂਦੀਆਂ ਸਮਾਜਰ ਸੇਵਾਵਾਂ ਸਾਮਲ ਹਨ । ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਸ ਵਿਚ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ, ਬੀਮਾਰੀ, ਯਧੰਗਤਾ, ਵਿਧਵਾਧਨ, ਬੁਢੇਧਾ ਜਾਂ ਬੇਵੰਸ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿਚ ਰੋਜ਼ੀ ਦੀ ਯਾਣਹੋਂਦ ਤੋਂ ਸਮਾਜਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਵੀ ਸਾਮਲ ਹੈ ।

ਬੱਚੇ ਦੇ ਜੰਮਣ ਮੇਰੇ ਯਾਤਾ ਯਤੇ ਬਚਧਨ ਵਿਚ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਵਿਸੇਸ ਧਿਆਨ ਤੇ ਸਹਾਇਤਾ ਧੁਰਾਧਤ ਰਰਨ ਦਾ ਹੱਰ ਹਾਮਲ ਹੈ । ਸਾਰੇ ਬੱਚੇ ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਵਿਯਾਹ ਤੋਂ ਧਿਛੋਂ ਧੈਦਾ ਹੋਣ ਤੇ ਭਾਵੇਂ ਵਿਯਾਹ ਤੋਂ ਧਹਿਲਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਰਤ ਸਮਾਜਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਯਾਨਣ ਦਾ ਹੱਰ ਹੈ ।

ਯਾਰਟੀਰਲ: 26

ਹਰੇਰ ਵਿਯਰਤੀ ਨੂੰ ਵਿਦਿਆ ਹਾਮਲ ਰਰਨ ਦਾ ਹੱਰ ਹੈ । ਵਿਦਿਆ ਮੁਫਤ ਹੋਣੇਗੀ । ਘਟ ਤੋਂ ਘਟ ਧੁਰਾਇਮਰੀ ਵਿਦਿਆ ਮੁਫਤ ਹੋਣੇਗੀ । ਧੁਰਾਇਮਰੀ ਵਿਦਿਆ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋਣੇਗੀ । ਤਰਨੀਰੀ ਤੇ ਰਿੱਤਾ ਸਿਖਿਆ ਤਰ ਹਰ ਇਰ ਦੀ ਧਹੁੱਚ ਹੋਣੇਗੀ । ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਚੇਰੀ ਵਿਦਿਆ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਯਾਧਾਰ ਉਤੇ ਹਰ ਇਰ ਨੂੰ ਮਿਲ ਸਰੇਗੀ ।

ਮਨੁੱਖੀ ਸਬਸੀਯਤ ਦੀ ਮੁਰੰਮਲ ਧੁਰਫੁਲਤਾ ਵਿਦਿਆ ਦਾ ਉਦੇਸ ਹੋਣੇਗਾ ਯਤੇ ਸਾਰੇ ਮੁਲਰਾਂ, ਨਸਲੀ ਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਸੰਗਠਨਾਂ ਵਿਚ ਮਨੁੱਖੀ ਯਧਿਰਾਰਾਂ ਧੁਰਤੀ ਦੇਸਤੀ ਤੇ ਸਤਿਰਾਰ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਰਰਨਾ, ਵਿਦਿਆ ਦੀ ਮੰਜਿਲ ਹੋਣੇਗਾ ਯਤੇ ਸਾਂਤੀ ਰਾਇਮ ਰਖਣ ਲਈ ਸੰਧੁਰਣ ਰਾਸਟਰ ਦੀਆਂ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਨੂੰ ਯੱਗੇ ਲੈ ਰੇ ਜਾਣੇਗੀ ।

ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਰਿਸ ਰਿਸਮ ਦੀ ਸਿਖਿਆ ਦੇਣੀ ਹੈ, ਇਸ ਦੀ ਚੋਣ ਰਰਨ ਦੀ ਧਹਿਲ ਯਾਧਿਆਂ ਨੂੰ ਮਿਲੇਗੀ ।

ਯਾਰਟੀਰਲ: 27

ਹਰ ਇਰ ਵਿਯਰਤੀ ਨੂੰ ਯਾਧਣੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀ ਸਭਿਯਾਚਾਰਰ ਜਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਖੁੱਲ੍ਹ ਰੇ ਭਾਗ ਲੈਣ ਦਾ ਹੱਰ ਹੋਣੇਗਾ । ਉਸ ਨੂੰ ਰੋਮਲ ਰਲਾਵਾਂ ਦਾ ਯਾਨੰਦ ਯਾਨਣ ਯਤੇ ਵਿਗਿਆਨਰ ਉੱਨਤੀ ਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਮਿਲੇ ਫਾਇਦਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਦਾ ਹੱਰ ਹੈ ।

ਹਰ ਇਰ ਵਿਯਰਤੀ ਨੂੰ ਯਾਧਣੀ ਵਿਗਿਆਨਰ, ਸਾਹਿਤਰ ਜਾਂ ਰਲਾਤਮਕ ਰਿਰਤ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਇਜ਼ਲਾਰੀ ਤੇ ਯਾਇਰ ਧੱਬੋਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲੈਣ ਦਾ ਹੱਰ ਹਾਮਲ ਹੈ ।

ਯਾਰਟੀਰਲ: 28

ਹਰ ਇਰ ਵਿਯਰਤੀ ਨੂੰ ਸਮਾਜਰ ਤੇ ਯੰਤਰਰਾਸਟਰੀ ਨਿਜਾਮ ਵਿਚ ਵਿਚਰਣ ਦਾ ਹੱਰ ਹੈ ਜਿਥੇ ਇਸ ਯੈਲਾਨਨਾਮੇ ਵਿਚ ਸਾਮਲ ਰੀਤੇ ਹੱਰ ਤੇ ਯਾਜ਼ਾਦੀਆਂ ਨੂੰ ਧੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਾਰਾਰ ਰੀਤਾ ਜਾ ਸਰੇ ।

ਯਾਰਟੀਰਲ: 29

ਹਰ ਇਰ ਬੰਦੇ ਦੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਧੁਰਤੀ ਰਰਤੱਵ ਹਨ ਜਿਸ ਵਿਚ ਵਿਚਰ ਰੇ ਹੀ ਉਸ ਦੀ ਸਬਸੀਯਤ ਦਾ ਸੁਤੰਤਰ ਤੇ ਮੁਰੰਮਲ ਵਿਰਾਸ ਸੰਭਵ ਹੈ ।

ਉਰਤ ਯਧਿਰਾਰਾਂ ਯਤੇ ਯਾਜ਼ਾਦੀਆਂ ਨੂੰ ਇਸਤੇਮਾਲ ਰਰਦਿਆਂ ਹਰੇਰ ਵਿਯਰਤੀ ਉਤੇ ਸਿਰਫ ਰਾਨੂੰਨ ਮੁਤਾਬਿਰ ਬੰਦਸ਼ਾਂ ਲਾਈਆਂ ਜਾ ਸਰਦੀਆਂ ਯਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮਨੋਰਬ ਰੇਵਲ ਏਨਾ ਹੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਹੋਰਨਾਂ ਦੇ ਹੱਰ ਤੇ ਯਾਜ਼ਾਦੀਆਂ ਨੂੰ ਯਾਨਤਾ ਦਵਾਈ ਜਾ ਸਰੇ ।

ਉਰਤ ਯਧਿਰਾਰਾਂ ਤੇ ਯਾਜ਼ਾਦੀਆਂ ਨੂੰ ਰਿਸੇ ਵੀ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਤੇ ਸਿਧਾਤਾਂ ਲਈ ਨਹੀਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾਣੇਗਾ ਜੋ ਯੂ.ਯੈਨ.ਓ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸਿਧਾਤਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਰਦੇ ਹੋਣ ।

ਇਸ ਯੋਲਾਨਨਾਯੋ ਵਿਚ ਦਿਤੀ ਰਿਸੇ ਵੀ ਗੱਲ ਜਾਂ ਨੁਕਤੇ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਬਾਰੇ ਰਿਸੇ ਸਟੇਟ, ਗਰੁੱਪ ਜਾਂ ਵਿਯਕਤੀ ਨੂੰ ਇਹ ਹੱਕ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ ਕਿ ਉਹ ਕੋਈ ਅਜਿਹੀ ਸਰਗਰਮੀ ਕਰੇ ਜਾਂ ਕੋਈ ਇਹੇ ਜਿਹਾ ਕੰਮ ਕਰੇ ਜਿਸ ਦਾ ਮਨੋਰਥ ਯੋਲਾਨਨਾਯੋ ਵਿਚ ਦਿਤੇ ਹੱਕਾਂ ਤੇ ਯਾਜ਼ਾਦੀਆਂ ਨੂੰ ਤਬਾਹ ਕਰਨਾ ਹੋਏ ।